

El Dr. Turró

HA mort el mestre Turró! La significació que en el món de les ciències biològiques havia assolit la seva personalitat fa que Catalunya plori al savi que ha perdut quan encara el seu cervell privilegiat planejava noves doctrines i el seu enginy forjava delicades experiències.

El Dr. Turró fou a Catalunya el primer home que sentí profundament tota la importància dels descobriments bacteriològics que inicià Pasteur i que amb més fervidesa es lliurà a resoldre experimentalment els problemes d'immunitat tan foscos en aquells primers temps de les seves activitats.

Quan contemplant l'obra científica d'aquests darrers quaranta anys ens adonem de la versatilitat de la majoria de teories i encara doctrines científiques, de com la *moda* ha mantingut separada dels vertaders camins als estudiosos, no podem per menys de sentir una profundíssima admiració davant la preclara intuïció del mestre que amb veherent fermesa ha atacat allò que per ésser admès per tothom semblava introntollable en aquells moments en què a qualsevol hauria semblat bogeria fer-ho.

El Dr. Turró, a més d'un home de ciència que amava el mètode experimental per damunt de la lògica letamendiana, tan admirada en la seva època, i que aplicava a la solució d'un tema científic les tècniques de control més severes i de crítica més complexes, era un formidable pensador. Un savi sortit del camp de les ciències biològiques per, des d'ací i prenent per base de raonament els mètodes experimentals, remontar-se als cims de les més altes concepcions filosòfiques. Per això els seus llibres sobre l'origen del coneixement són d'una lògica tan aplastant i d'un mètode narratiu tan senzill que segurament han de restar com a fites perennes en el camí de les conquestes científiques que assenyalen el progressiu perfeccionament de la consciència humana.

Però, en el nostre ambient casolà, la personalitat del Dr. Turró té una altra valor encara: el seu mestratge. Mai la paraula Mestre no ha pogut ésser embolcallada d'un més gran respecte i d'una més fervent admiració com quan a ell ens referíem els qui d'ell, de la seva ciència, havíem científicament viscut. El mestratge de Turró no tenia la rigidesa militaritzada que hem vist en altres indrets europeus. Turró era el camarada en la forma i el mestre que guanyava cada moment aquest títol pel seu valor actual, independent del record de la seva història o de la seva representació.

El Laboratori Municipal de Barcelona, lloc d'on era director fins poc temps abans de morir, ha estat el centre d'investigació biològica més ferm d'Espanya. Sumen alguns centenars els treballs allí efectuats i publicats arreu del món. A qui ha volgut resoldre experimentalment un problema biològic no li ha mancat mai el consell i l'ajut desinteressat del mestre Turró. Sense l'organització que ell donà al Laboratori Municipal, Catalunya seria orfe d'un centre d'investigació d'aquest tipus. Madrid o l'estranger tindrien d'acollir el treballador que a Catalunya cap subvenció de l'Estat destinada a fins experimentals no hi és arribada encara.

El mestratge de Turró ha estat font ben rica en crear biòlegs. Això no obstant l'escola turròniana pròpiament dita, no ha existit. I a fe que si un dilatat camp de treball es divideix a dintre les àmplies doctrines que són la seva obra fonamental. Mes, per a arribar a constituir una Escola era precisa una coacció moral que s'avenia malament amb el seu ampli esperit liberal. I tot i tenint la visió clara de quant migrada ha de resultar l'obra d'un home quan aquesta no miri d'acoblar les activitats de tota una sèrie de valors, Turró comprenia que la nostra condició racial no permetia altra cosa. Ell somniava amb aquesta col·laboració, amb aquesta escola que sota la seva vigilància i direcció anés edificant una obra sòlida. Però no ha passat d'un bell somni. Un treballador científic és útil quan a una acurada tècnica uneix una disciplina i una il·lustració. Quan a après a rebre amb resignació i fins treure ensenyances dels fracassos amb què el mètode experimental paga a voltes l'esforç de dies i dies de treball. El mestratge de Turró ha conduït molts homes fins a aquest estat d'estoica perfecció. Però ací arribats l'han emprat en resoldre idees que al nostre meridionalisme mai no han de mancar, sense sentir la necessitat de subordinar-se a l'obra del mestre.

Nosaltres en dedicar aquestes ratlles a l'obra de Turró creiem que oblidariem un deure si en assenyalar aquest aspecte de la seva vida, no procuréssim estimular aquesta comunió de mestres i deixebles defugint del pernicios aïllament i de l'obra personalista per a, tots junts, assolir pel nostre poble la glòria d'ésser capdavanter en la marxa ininterrompuda del progrés científic.

P. DOMINGO